

DATGANIAD AR GAETHWASIAETH FODERN A MASNACHU POBL

CRYNODEB

Rydym wedi ymrwymo i wella ein harferion ar gyfer gwrthsefyll caethwasiaeth a masnachu pobl. Er mwyn cyflawni hyn, rydym wedi ymrwymo i ddeall risgiau caethwasiaeth fodern a sicrhau nad oes caethwasiaeth fodern yn ein busnes ein hunain nac yn ein cadwyni cyflenwi.

Yn unol â Deddf Caethwasiaeth Fodern (2015), drafftiodd y Brifysgol ddatganiad caethwasiaeth a masnachu pobl am y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben 31/7/2019, ac a atgynhychir isod:

DATGANIAD PRIFYSGOL ABERYSTWYTH YNGHYLCH CAETHWASIAETH FODERN A MASNACHU POBL

RHAGARWEINIAD GAN GYNGOR Y BRIFYSGOL

Mae caethwasiaeth fodern yn drosedd ac yn ymyriad â hawliau dynol sylfaenol. Mae iddi lawer ffurf, megis caethwasiaeth, caethwasanaeth, gweithio gorfodol a gweithio trwy orfodaeth, a masnachu mewn pobl. Yr hyn sy'n gyffredin rhyngddynt yw bod rhyddid unigolyn yn cael ei amddifadu gan unigolyn arall er mwyn ymelwa arnynt, yn bersonol neu fasnachol.

Gwneir y datganiad hwn yn unol â gofynion adran 54(1), Deddf Caethwasiaeth Fodern 2015, a hwn yw ein datganiad caethwasiaeth a masnachu pobl am y flwyddyn ariannol a ddaeth i ben 31/7/2019.

STRWYTHUR SEFYDLIADOL

Yn unol â Siarter Brenhinol Atodol Prifysgol Aberystwyth, y Cyngor yw “prif gorff llywodraethu'r Brifysgol” ac mae'n gyfrifol am “bennu cyfeiriad strategol y Brifysgol ac am weithrediad materion ariannol a gweinyddol y Brifysgol yn ogystal ag agweddau eraill, yn unol â'i hamcanion”.

Yr Is-Ganghellor, sef prif swyddog academiaidd, gweinyddol a chyfrifo'r sefydliad, sydd â'r cyfrifoldeb am reolaeth weithredol feunyddiol y Brifysgol – ac er y bydd yn cadw arolygaeth strategol gyffredinol, bydd hefyd yn dirprwyo nifer o swyddogaethau gweithredol i'r swyddogion priodol.

EIN CADWYNI CYFLENWI

Mae'r Brifysgol yn gwario dros £27m ar nwyddau, gwasanaethau a gwaith heblaw am gyflogau. Cyflawnir ei hanghenion mewn ffordd sy'n sicrhau gwerth am arian ar sail bywyd cyfan, gan greu budd nid yn unig i'r sefydliad ond hefyd i'r gymdeithas a'r economi, a hynny trwy wneud cyn lleied â phosibl o niwed i'r amgylchedd.

Yn fras, mae cadwyni cyflenwi'r Brifysgol yn dod o dan bump o brif categorïau, sef:

- Nwyddau traul a chyfarpar labordai
- Adnoddau Llyfrgell
- Gwasanaethau Proffesiynol
- Cyfarpar a Gwasanaethau TGCh
- Nwyddau, Gwasanaethau a Gwaith yr Ystadau

Y prif categorïau lle mae peryglon perthnasol yw nwyddau swyddfa, nwyddau traul labordai, cyfarpar TGCh, a rhai o wasanaethau'r ystadau, er enghraifft gwasanaethau glanhau a ddaw o ffynonellau allanol o bryd i'w gilydd.

Mae Prifysgol Aberystwyth yn aelod o Gonsortiw Pwrcasu Addysg Uwch Cymru (HEPCW). Mae'r Consortiw yn gweithio'n effeithlon ochr yn ochr â'r consortia pwrcasu cyfatebol i brifysgolion Prydain a grwpiau cenedlaethol, ac mae ganddynt berthynas flaengar a llwyddiannus rhyngddynt a'i gilydd.

Mae'r rhaglen cyd-gontractio yn darparu portffolio cydweithrediadol cynhwysfawr ac aeddfed, sy'n cynnwys rhai o'r categorïau risg uchel a restrir uchod.

Mae mwyfwy o'n cyflenwyr yn y categorïau risg uwch hyn wedi ymrwymo i God Sylfaenol y Fenter Masnachu Foesebol (Ethical Trading Initiative) ac mae'r prifysgolion sy'n rhan o Gonsortia Pwrcasu Prifysgolion Prydain yn gweithio i sicrhau bod y cyflenwyr sy'n weddill yn y categorïau hyn yn ymuno â hwy. Seiliwyd Cod Sylfaen yr ETI ar gonfensiynau'r Sefydliad Llafur Rhyngwladol ac mae'n god a gydnabyddir yn rhyngwladol, sy'n mynnu:

1. Bod cyflogaeth yn rhywbeth i'w ddewis yn rhydd;

2. Y dylid parchu rhyddid i ymgysylltu a hawl i gydfargeinio;
3. Bod amodau gwaith yn ddiogel a glanwaith;
4. Na ddylid defnyddio plant i wneud gwaith;
5. Dylid talu cyflog byw;
6. Nad yw oriau gwaith yn ormodol;
7. Na ddylid gwahaniaethu ar unrhyw sail;
8. Y dylid darparu gwaith rheolaidd; a
9. Na chaniateir triniaeth lem nac annynol.

CYFARPAR TGCh

Mae Prifysgol Aberystwyth yn rhan o nifer o gytundebau pwrcasu cydweithrediadol yng nghyswllt cyfarpar TGCh.

Trwy'r cytundebau pwrcasu cydweithrediadol hyn, mae'r Brifysgol yn cefnogi egwyddorion *Electronics Watch*, sef mudiad monitro annibynnol sy'n gweithio i ennill parch i hawliau gweithwyr yn y diwydiant electronig byd-eang, trwy gyfrwng pwrcasu cyhoeddus cymdeithasol-gyfrifol yn Ewrop. Rydym yn cydweithio â'n cyflenwyr contract i weithredu ac ymrwymo i drefniadau newydd o fonitro lle mae codau ymddygiad corfforaethol a pholisïau ac arferion archwilio cymdeithasol yn methu o ran tryloywder ac effeithlonrwydd.

EIN POLISÏAU YNGLŶN Â CHAETHWASIAETH A MASNACHU POBL

Rydym wedi ymrwymo i sicrhau nad oes caethwasiaeth fodern na masnachu pobl yn ein cadwyni cyflenwi nac yn unrhyw ran o'r busnes.

Yng ngoleuni'r rhwymedigaeth i adrodd ar fesurau i sicrhau bod pob rhan o'n busnes a'n cadwyni cyflenwi'n rhydd o gaethwasiaeth, byddwn yn adolygu ein polisïau a'n gweithdrefnau sy'n ymwneud â'r gweithle er mwyn asesu pa mor effeithlon y maent o ran canfod a mynd i'r afael â chaethwasiaeth fodern. Mae polisi Llywodraeth Cymru ynglŷn â chadwyni cyflenwi moesegol hefyd yn cael eu hystyried gan y Brifysgol.

Bydd ein polisïau a'n gweithdrefnau cysylltiedig â'r gweithle yn dangos ein hymrwymiad i weithredu'n foesegol a chyda gonestrwydd ym mhob un o'n cysylltiadau busnes ac i weithredu a gorfodi systemau a rheolaethau effeithlon i sicrhau na cheir caethwasiaeth na masnachu pobl yn unrhyw ran o'n cadwyni cyflenwi.

PROSES AU DIWYDRWYDD DYLADWY A'U HEFFEITHIOLRWYDD

Yn ystod 2018-19, gweithredwyd cynlluniau i adnabod a lliniaru a sefydlu systemau a fydd yn:

- Adnabod ac asesu meysydd lle mae risg posibl yn ein cadwyni cyflenwi
- Lleihau'r perygl bod caethwasiaeth a masnachu mewn pobl yn digwydd yn ein cadwyni cyflenwi
- Cadw golwg ar feysydd lle mae risg posibl yn ein cadwyni cyflenwi
- Diogelu unigolion sy'n chwythu'r chwiban

Mae'r Brifysgol wedi nodi'r prif gategoriâu risg ym meysydd ein gwariant ac wedi rhoi prosesau newydd yn eu lle i sicrhau y bydd yr holl weithredu newydd yng nghyswllt caffael yn mynnu bod darpar gyflenwyr yn cadarnhau eu bod yn gweithredu'n unol â gofynion Deddf Caethwasiaeth Fodern (2015).

Yn ystod 2017-18, cymerodd y Brifysgol gamau i weithredu'r cyflog byw gwirfoddol yn llwyr a chael ei hachredu'n gyflogwr Cyflog Byw.

HYFFORDDIANT

Er mwyn sicrhau dealltwriaeth drwyadl o beryglon caethwasiaeth fodern a masnachu pobl yn ein cadwyni cyflenwi a'n sefydliad, rydym yn cynyddu ymwybyddiaeth ymhlith ein staff ynglŷn ag achosion o gaethwasiaeth fodern a masnachu pobl a darparu hyfforddiant addas. Mae staff sy'n gweithio ym maes caffael yn gweithio tuag at gwblhau hyfforddiant ar-lein y Sefydliad Siartredig Pwrcasu a Chyflenwi, sef 'Ethical Procurement and Supply', neu hyfforddiant cyfatebol.

Cod Ymarfer: Cyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi

Yn 2017, lansiodd Llywodraeth Cymru God Ymarfer ynghylch Cyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi, i sicrhau bod holl sefydliadau'r sector cyhoeddus yn cymryd camau i ddileu arferion cyflogaeth anghyfreithlon ac anfoesegol ac i sicrhau bod gweithwyr ymhob rhan o'r gadwyn gyflenwi'n cael eu trin yn deg. Mae'r Brifysgol wedi llofnodi'r Cod Ymarfer hwn, gyda'r bwriad o gydymffurfio â 12 ymrwymiad a gynlluniwyd i ddileu caethwasiaeth fodern a chefnogi arferion gwaith moesegol.

Datblygwyd cynllun gweithredu i roi sylw i'r 12 ymrwymiad sydd yn y Cod Ymarfer.

PERFFORMIAD YN ÔL EIN NODAU AR GYFER 2018-19

Yn ystod 2018-19, gwnaethom gynnydd sylweddol o ran y nodau datganedig; mae'r adran hon yn tynnu sylw at y llwyddiannau hyn.

- Sicrhau bod prosesau diwydrwydd dyladwy ac asesiadau risg effeithiol yn cael eu hymgorffori'n llwyr yn ein dulliau caffael:

Mae rheolwyr pwrcasu ar draws y Brifysgol yn ymwybodol o'r angen i gymryd sylw dyledus o ystyriaethau'r Cod Ymarfer a'r Ddeddf Caethwasiaeth Fodern wrth ddrafftio dogfennau tendro. Cyflawnwyd hyn trwy ein taflen reoli tendrau – rhestr wirio cam wrth gam ar gyfer gweithgareddau tendro. Fe'i datblygwyd ymhellach yn ystod 2018/19 trwy sicrhau cymorth arbenigol nwyddau penodol ar gyfer gwariant ym mhrif feysydd categori risg cyfarpar TGCh a Nwyddau, gwasanaethau a Gwaith yr Ystadau.

- Datblygu Cynllun Gweithredu i roi sylw i'r 12 ymrwymiad sydd yn y Cod Ymarfer ynglŷn â Chyflogaeth Foesegol mewn Cadwyni Cyflenwi:

Mae'r Brifysgol wedi datblygu Cynllun i Weithredu'r Cod Ymarfer. Yn ystod 2018, mae hyfforddi staff ynghylch materion Caethwasiaeth Fodern a mynediad at becyn meddalwedd a ariennir yn allanol ymhlith y meysydd sydd wedi'u datblygu ymhellach. Trwy hyn, gall y Brifysgol weld mwy o fanylion am ein prif gyflenwyr sy'n berthnasol o ran y Ddeddf Caethwasiaeth Fodern.

Yn ystod 2018/19, rydym wedi adnabod cyflenwyr tramor allweddol (yn bennaf o ran statws risg ariannol) fydd yn sail i becyn gwaith pellach ar gyfer creu proffiliau o'r un cyflenwyr o ran risgiau'r Ddeddf Caethwasiaeth Fodern.

- Datblygu a darparu hyfforddiant ymwybyddiaeth ynglŷn â Chaethwasiaeth Fodern i staff sy'n ymwneud â chaffael a staff sy'n rheoli gwariant yn y categorïau uchel ei risg:

Estynnwyd hyfforddiant ymwybyddiaeth ynglŷn â Chaethwasiaeth Fodern i dimau Adnoddau Dynol, Cyfleusterau Ystadau a Neuaddau a'r Gwasanaethau Gwybodaeth yn ystod 2018/19 a chwblhaodd yr holl staff Caffael canolog yr hyfforddiant yn ystod yr un cyfnod.

- Gweithio ar y cyd ag eraill i gynyddu a gwella'n dealltwriaeth o'n cadwyni cyflenwi a gweithio tuag at gynyddu tryloywder a chymryd mwy o gyfrifoldeb tuag at y bobl sy'n gweithio o fewn y cadwyni hynny:

Mae gweithio cydweithredol yn parhau yn ystod 2018/19 yn y consortia rhanbarthol (HEPCW) ac mae Prifysgol Aberystwyth yn parhau'n aelod gweithredol o weithgor y Ddeddf Caethwasiaeth Fodern.

EIN NODAU AR GYFER 2019-20

Mae'r Brifysgol wedi ymrwymo i wella'n dealltwriaeth o'n cadwyni cyflenwi a gweithio tuag at gynyddu tryloywder a chymryd mwy o gyfrifoldeb tuag at y bobl sy'n gweithio o fewn y cadwyni cyflenwi. I gyflawni hyn:

- Bydd y Brifysgol yn creu mwy o asesiadau risg sy'n ymwneud â'r Ddeddf Caethwasiaeth Fodern yn y sector cydweithredol presennol ar gyfer cyflenwyr allweddol. Cyflawnir hyn trwy ddefnyddio cronfeydd data meddalwedd allanol sydd ar gael drwy Lywodraeth Cymru, er mwyn ymchwilio i fanylion Caethwasiaeth Fodern ein cyflenwyr yn lleol.
- Bydd y Brifysgol yn adeiladu ar ein hasesiad o gyflenwyr tramor er mwyn anelu at y gydymffurfiaeth orau ag agweddau cysylltiedig ar ein cynllun gweithredu'r Cod Ymarfer.
- Bydd y Brifysgol yn cynnal asesiad cynhwysfawr o'n Cod Ymarfer er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth ym mhob maes allweddol.

Cadeirydd y Cyngor
Prifysgol Aberystwyth
Dyddiad: 25/11/2019